

Anvisningar för att ansöka om statsbidrag för 2026 till vissa organisationer inom det sociala området m.m.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela medel till organisationer som bedriver frivilligt arbete inom det sociala området enligt förordning (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området m.m.

Läs förordningen, syftet och dessa anvisningar innan ni fyller i och lämnar in ansökan. Övrig information finns på Socialstyrelsens webbplats för statsbidraget.

Bidragets storlek

Statsbidraget fördelas under förutsättning att Riksdagen beviljar medel för ändamålet. Bidragets storlek fastställs i regleringsbrev som beslutas under december månad

Vilka kan söka och vad kan ni söka medel för?

Ideella riksorganisationer och ideella organisationer med ett riksintresse som bedriver verksamhet enligt förordningens områden och syfte kan ansöka om statsbidrag.

Statsbidrag kan sökas för verksamhet inom fem områden:

- alkohol och narkotika (tobaksområdet ingår inte enligt förordningen),
- utsatta barn och deras familjer (målgruppen barn omfattar individer upp till 18 år),
- att ge stöd till efterlevande personer, och
- att främja en god hälsa i befolkningen, dock genom andra verksamheter än idrotts- och friluftsverksamheter, och
- att främja utvecklingen av en idéburen vård och omsorg.

Statsbidragets syfte är att:

1. stödja utvecklingen av ett civilt samhälle som bidrar till
 - a) att människor, som befinner sig i eller riskerar att befinna sig i en utsatt levnadssituation, kan förbättra sina levnadsvillkor samt påverka och delta i samhällsutvecklingen, eller
 - b) skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen,
2. inom de angivna områdena ge stöd till organisationernas
 - a) informations- och opinionsbildande arbete,
 - b) förebyggande och socialt stödjande arbete, för människor som befinner sig i eller riskerar att befinna sig i en utsatt levnadssituation,
 - c) hälsofrämjande verksamhet, och

3. främja nationella insatser för riksorganisationerna eller de organisationer som bedriver verksamhet av riksintresse genom att statsbidraget kommer organisationernas lokala eller samordnande arbete till del samt stödja organisationer som främjar förutsättningar för sådant socialt arbete som avses enligt förordningens tillämpningsområden.

När kan ni använda medlen?

Statsbidraget kan användas till och med den 31 december det aktuella bidragsåret. Beviljade medel betalas ut i förskott halvårsvis.

När behöver Socialstyrelsen ha er ansökan?

Ansökan om statsbidrag ska ha kommit in till Socialstyrelsen senast **den 22 september** året före bidragsåret. Sista ansökningsdatum regleras i föreskrift och en ansökan som kommer in för sent kommer att avvisas. Det innebär att ansökan i dessa fall inte kommer att handläggas.

Socialstyrelsen strävar efter att samtliga sökanden ska få ett skriftligt beslut i början av verksamhetsåret som beslutet gäller för.

Villkor för statsbidraget

Statsbidrag får lämnas till en ideell organisation som:

1. är en juridisk person,
2. bedriver frivilligt arbete i form av förebyggande eller stödjande insatser inom ett eller flera av förordningens områden,
3. är en rikstäckande organisation vars verksamhet riktar sig till utövare på regional eller lokal nivå eller är en organisation som bedriver verksamhet av riksintresse,
4. har antagit stadgar och är demokratiskt organiserad,
5. har bedrivit verksamhet inom något eller några av förordningens områden under minst två år,
6. styr sin verksamhet mot fastställda mål och förväntade resultat och har fastställt en plan, för en period om två år eller mer, som beskriver vilka aktiviteter organisationen planerar att genomföra för att lösa identifierade problem samt hur arbetet kommer att följas upp, och
7. kan dokumentera sin verksamhet genom fastställda verksamhets- och revisionsberättelser.

Statsbidrag får enligt förordningen inte lämnas till en ideell organisation som:

1. Är i likvidation eller försatt i konkurs.
2. Har skatte- eller avgiftsskulder eller andra skulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten och som vid indrivning handläggs som allmänt mål.
3. Organisationen får inte heller ha en skuld som inte betalats i rätt tid och som avser återkrav av bidrag som har lämnats av Socialstyrelsen.

Enligt gällande förordning får bidrag inte heller lämnas till en ideell organisation som har fått annat statsbidrag för samma verksamhet som en ansökan enligt denna förordning avser.

Nya demokrativillkor för statsbidrag

Statsbidrag får enligt förordningen inte lämnas till en ideell organisation om den eller någon av dess företrädare som agerar inom ramen för verksamheten

1. utövar våld, tvång eller hot mot en person eller på annat sätt kränker en persons grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar personer eller grupper av personer eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. försvarar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Bestämmelsen gäller också i det fall det framkommer att någon av organisationens samarbetsorganisationer, eller en företrädare för någon av dess samarbetsorganisationer, agerar på ett sådant sätt som anges i första stycket.

Förtydligande av riksorganisation och riksintresse enligt förordning (2011:1062), 3 § punkt 3.

En ideell organisation som är en *rikstäckande organisation* vars verksamhet riktar sig till utövare på regional eller lokal nivå

För att definieras som en riksorganisation måste det tydligt framgå att organisationen har en riksomfattande fysisk verksamhet samt att fokus i verksamheten ligger på organisationens regionala eller lokala aktörer. Organisationen ska ha lokalt förankrad verksamhet med en tillfredsställande geografisk spridning i förhållande till organisationens utövare (medlemmar).

eller är en organisation som bedriver verksamhet av *riksintresse*,

Med *riksintresse* avses enligt förordningen att organisationen bedriver verksamhet som är av allmänt intresse för hela samhället och inte endast lokalt. Det kan till exempel handla om en verksamhet som är riktad till en särskild målgrupp. Bedömningen av en verksamhets eventuella riksintresse görs vid varje ansökningstillfälle av Socialstyrelsen. Detta utifrån den beskrivning som ges av verksamheten i ansökan i kombination med den funktion som verksamheten bedöms ha i samhället på ett nationellt plan (med hänsyn till rådande situation och de behov som finns i samhället).

I ansökan ska man ange i vilket eller vilka län organisationen är verksam. Uppgifterna ger underlag för att bedömning om organisationen är en rikstäckande organisation.

I förordningen anges att organisationen i sin ansökan ska beskriva mål, aktiviteter och förväntade resultat av den statsbidragsfinansierade verksamheten. I bedömningen

av ansökan lägger Socialstyrelsen stor vikt vid att det finns en god mål- och resultatstyrning beskriven.

Särskilda prioriteringar

Socialstyrelsen kommer att prioritera mellan inkomna ansökningar och ge företräde till de ansökningar som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla statsbidragets syfte och övriga villkor som anges i förordningen.

Om organisationen som ansöker om statsbidrag har fått bidrag beviljat föregående år och lämnat en redovisning för tidigare beviljade medel, kommer bedömningen av ansökan även göras med beaktande av vad som framgår i redovisningen.

Hur gör ni ansökan?

Ansökan görs via Socialstyrelsens e-tjänst. Följ punkterna nedan stegvis:

1. Innan ni ansöker om bidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) ansöka om att bli ombud i Socialstyrelsens e-tjänst. En ombudsansökan bör skickas in till Socialstyrelsen i god tid innan ansökan stänger. Läs mer om ombud på Socialstyrelsens hemsida: <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/om-etjansterna/e-tjansten-for-att-soka-statsbidrag/>
2. Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka statsbidraget via Socialstyrelsens e-tjänst. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar via det specifika statsbidragets webbplats eller under rubriken "Öppna utlysningar" i inloggat läge i e-tjänsten. Till ansökan ska ni bifoga ett antal dokument som framgår av webbformuläret. Observera att dokumenten ska vara fastställda, dvs. godkända och beslutade på ett årsmöte. Meddela Socialstyrelsen om kontaktuppgifterna ändras.

Mål- och resultatstyrning

I förordningen anges krav på att organisationen styr sin verksamhet mot fastställda mål och förväntade resultat, har fastställt en plan för den verksamhet som bidrag söks för och beskriver vilka aktiviteter som planeras samt hur arbetet kommer att följas upp. Tydliga mål som är möjliga att följa upp och väldefinierade målgrupper är viktiga för att organisationen ska kunna ha en målstyrning av sin verksamhet.

Problem eller behov som är motivet bakom verksamheten

Beskriv kort och konkret de behov, brister eller problem i samhället som verksamheten är riktad mot eller syftar till att åtgärda. Den information som organisationen lämnar ger underlag för Socialstyrelsen att bedöma om verksamheten i ansökan utgår från ett dokumenterat problem eller behov som finns i samhället.

Övergripande mål

Organisationens övergripande mål anger verksamhetens inriktning. Med det menas den förändring i samhället som organisationen vill åstadkomma med sin verksamhet på lång sikt. Målet kan vara uttryckt i organisationens stadgar, vision, långsiktiga strategi eller annat styrdokument.

Verksamhetsmål

Verksamhetsmålet/verksamhetsmålen är den förändring som organisationen vill kunna uppnå för att lösa de problem som föreningen har identifierat. Verksamhetsmålet/verksamhetsmålen bidrar till att organisationens övergripande mål kan uppnås.

Målgrupp

Ange målgrupp och förväntat antal personer för varje verksamhetsmål. Om möjligt ange antalet män, kvinnor eller annan könstillhörighet. De planerade aktiviteterna ska vara direkt riktade mot målgrupperna.

Aktivitet/-er

Ange de konkreta aktiviteter som organisationen planerar att genomföra under verksamhetsåret för att nå verksamhetsmålen. Det kan vara nödvändigt att genomföra flera olika aktiviteter för att nå ett verksamhetsmål.

Förväntat resultat

Ange de konkreta resultat som organisationen förväntar sig att aktiviteterna ska leda till.

Vad gäller för återrapportering och återbetalning av medel?

En organisation som har tagit emot bidrag ska senast den 30 april året efter det som bidraget avsåg lämna en redovisning till Socialstyrelsen om hur statsbidraget har använts. Socialstyrelsens årliga redovisning lämnas till regeringen senast den 30 september och den publiceras också på Socialstyrelsens webbplats.

Villkoren som rör redovisningen av statsbidraget anges i 14 § den aktuella förordningen. Här framgår bland annat att en revisor ska granska organisationens redovisning (återrapport) av hur statsbidraget använts. Det räcker alltså inte att endast lämna in organisationens revisionsberättelse. Revisorns rapport över granskningen ska bifogas redovisningen (återrapporteringen). Om det statsbidrag som har tagits emot uppgått till minst *fem prisbasbelopp* enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, ska granskningen göras av en *auktoriserad eller godkänd revisor*. På statsbidragets webbplats på Socialstyrelsens hemsida finns en vägledning publicerad för berörd revisor.

Vilka underlag kan organisationen behöva lämna in?

Socialstyrelsen kan komma att begära in ytterligare underlag som styrker att bidraget har använts på ett korrekt sätt. Organisationens kan behöva lämna in:

- Underlag som styrker beviljade insatser.
- Fakturor som styrker nedlagda kostnader – fakturorna behöver vara tydliga och det ska anges i fakturan vad som levererats.
- Utdrag ur huvudbok/kontoutdrag – det bör finnas ett eget kostnadsställe för det berörda statsbidraget. Organisationen rekommenderas att använda ett separat projektnummer för bidraget. Redovisningen behöver vara tydlig, spårbar och överblickbar.
- Lönespecifikationer och/eller anställningsavtal som styrker beviljade lönekostnader.

Återbetalning av bidrag

Statsbidraget ska användas enligt de villkor som anges i beslutet. Organisationen är skyldig att återbetala bidrag som helt eller delvis inte utnyttjas under bidragsåret eller om någon annan av de återbetalningsgrunder föreligger som anges i 17 § förordningen. Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare i samband med återrapporteringen.